Strategy Unit

Economisch Kompas Eijsden-Margraten

Presentatie raadsthemabijeenkomst

25 augustus 2026

Wat komt er aan bod

Van economische plaatsbepaling naar koers zetten

1. Waarom een economisch kompas? (aanleiding)
2. Wat we hebben gedaan (proces tot nu)
3. Wat we zien (analyse)
4. Voorgestelde koers (strategie)
5. Hoe nu verder (vervolgproces)

1 Waarom een economisch kompas?

Vertrekpunt: nog geen gemeentelijke visie waar economie integraal bekeken wordt

Sterke basis
We hebben goede bedrijven en liggen gunstig: combinatie leefkwaliteit en economische kansen.

Economie belangrijk voor brede welvaart
Economie drijver voor een leefbare gemeente en het op peil brengen van het voorzieningenniveau.

Maar geen scherp verhaal
We maken niet duidelijk waar we goed in zijn. Risico dat anderen vóór ons kiezen.

Daarom een Economisch Kompas
Het kompas zegt waar we op inzetten en bundelt mensen en middelen op die keuze. Het zorgt voor herkenbaarheid en geeft richting aan partnerschappen.

1 Waarom een economisch kompas?

Externe aanleiding: noodzaak economische ontwikkeling

Regeerakkoord NL: inzet op nieuw verdienvermogen

“Ondernemers zijn cruciaal voor het bereiken van meer economische groei, voor brede welvaart en voor de uitdagingen van de toekomst.”

VNG: Versterk functie Economische Zaken en stuur op economie

Sturen op economie duidelijke rol van gemeentes. Handreiking met 10 punten.

Functie en gebruikswaarde

Dit kompas is een gevalideerde foto van de economische situatie en de kansen die daarin zitten, bekeken door een economische bril. Het is beschrijvend: er liggen nog geen voorgenomen besluiten of keuzes in besloten.

De focus ligt op het detecteren van de grote kansen: van buiten naar binnen kijkend en inspelend op de transities en de ontwikkeling van Brightlands. Het brede mkb was niet het onderwerp van dit onderzoek, maar blijft onverminderd belangrijk: de gemeente blijft deze bedrijven koesteren en ondersteunen, en dat reguliere economisch beleid krijgt een centrale plek in de economische visie.

2 Wat we hebben gedaan

Drie stappen, samen met ondernemers en partners

Fase 1 – Analyse	Fase 2 – Kansen valideren	Fase 3 – Naar visie
2025 Cijfers, beleid en eerste gesprekken Aan u gepresenteerd in oktober 2025	*2026* Gesproken met 27 ondernemers, partners en bestuurders Externe validatie en werksessies met ambtelijke organisatie	*nu* Welke rol pakt de gemeente per kans? Bundelen loopvermogen en voorbereiden projecten Verwachting: in december in uw raad
Economische plaatsbepaling	**Gevalideerde kansen in Economisch Kompas**	Vastgestelde Economische visie

3 Wat we zien: cijfers bedrijven

Een ondernemende woongemeente met een smalle economische basis

76%

van de banen staat op een bedrijventerrein, hier wordt ‘het geld verdiend’

Limburg: 39% · Nederland: 30%

100%

(klein) MKB

geen bedrijf met 250+ mensen

Laatste

in groei vestigingen

terwijl de gemeente bij de top hoort in huidige aantallen

Ruim 2x

Meer specialisatie in (chemische)industrie

voedings- en genotmiddelen-industrie, horeca en landbouw.

Uitgesproken profiel, maar kwetsbare bedrijvenstructuur.

3 Wat we zien: arbeidsmarkt en brede welvaart

Ondanks leefbare gemeente is talent steeds minder voor handen

72%

Valt in beroepsbevolking

Limburg: 76% · Nederland: 75%

>80%

Vactures in verzorgende sectoren

Detailhandel, zorg, openbaar bestuur, logistiek, horeca

58%

Van uitgaande pendel werkt in Maastricht

iedereen die buiten de gemeente werkt

top 25%

van Nederland op brede welvaart

op 11 van de 19 gemeten punten in de landelijke top

Vergijzende arbeidsmarkt, afhankelijkheidsrelatie Maastricht en leefbaarheid top.

3 Wat we zien: Sterk profiel, weinig veerkracht

Belangrijkste sterkte, zwakte, kans en bedreiging

Binnen de gemeente

Voornaamste zwakte	***Voornaamste sterkte***
Economie is weinig veerkrachtig: kleine schaal, weinig ruimte, weinig slagkracht, talent-vijver klein	Duidelijk profiel op engineering, landbouw en vrije tijd, met een prettige leefomgeving
Voornaamste bedreiging	***Voornaamste kans***
Vergrijzing, en steeds minder ruimte door energie- en regeldruk	Groei rond de Maastricht Campus maakt ons strategisch interessant, transitie top-sectoren biedt kans op nieuwe verdienmodellen

Van buiten

4 Voorgestelde koers: ambitieniveau

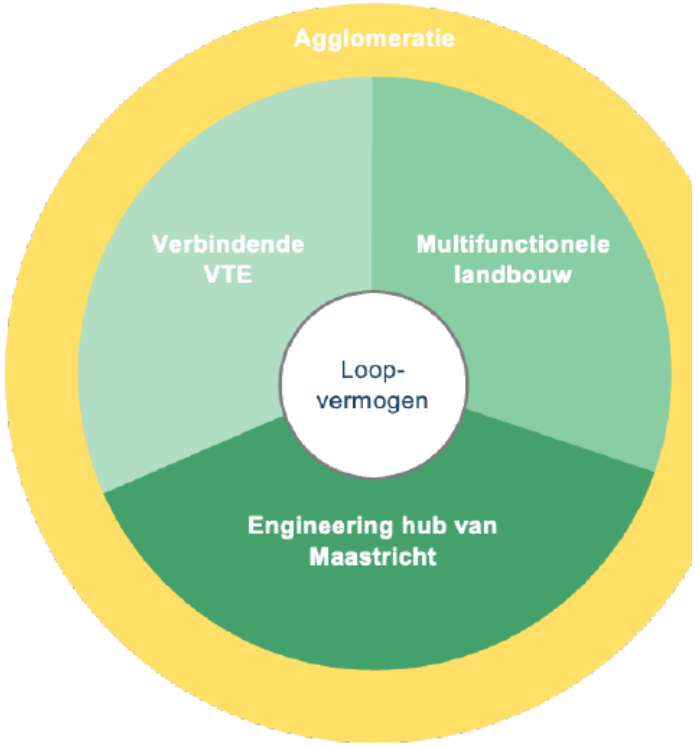
Vier niveaus. Niveau 2 kunnen we nu waarmaken, niveau 3 kan doel zijn voor deze bestuursperiode

Om van 2 naar 3 te komen moeten we onze inzet slimmer richten én onze slagkracht vergroten.

4 Voorgestelde koers: Economisch Kompas

Drie keuzes, met slagkracht als motor in het midden

Drie specialisaties uitwerken

Engineering, landbouw en vrijetijdseconomie. Hierop bouwen we voort.

Loopvermogen ontwikkelen

De motor: mensen, kennis, netwerk en geld om het ook echt te doen.

Randvoorwaarden invullen

Ruimte, energie, bereikbaarheid en bedrijventerreinen op orde.

Actief beleid op de 3 bedrijventerreinen (concentraties banen):

- **Zoerbeemden** - hoogwaardige maakindustrie & engineering
- **Gronsveld** - overloop MHC productie
- **Fremme** - agrarisch

4 Voorgestelde koers: kansen om op in te zetten

Drie richtingen die voortbouwen op wat Eijsden-Margraten al heeft

Engineering hub van Maastricht	Multifunctionele landbouw	Verbindende vrijetijdseconomie
Bedrijventerrein Zoerbeemden als plek voor techniek en Apparatenbouw, Bedrijventerrein Gronsveld als overloop Maastricht Campus Aangehaakt op de campus en de Einstein Telescope	Boeren die er iets bij doen: korte ketens, recreatie, zorg Vezelteelt is de eerste concrete nieuwe keten, met concentratie op Bedrijventerrein Aan de Fremme	Kwaliteit boven groei Samen met de andere Heuvellandgemeenten een verkenning doen

Per richting werken we nu uit welke rol de gemeente kan pakken - leiden, meedoen of ruimte geven – en welke projecten daarbij passen.

4 Voorgestelde koers: Kiezen is één, doen is twee

Zonder slagkracht geen uitvoering

1. **Mensen en kennis**
   Meer capaciteit op economie, en expertise toevoegen waar we die missen

2. **Cijfers op orde**
   Weten wat er gebeurt in onze economie, zodat we onderbouwd kunnen sturen

3. **Anderen inroepen om de gemeente te helpen**
   Provincie, LIOF, Einstein Telescope en de campus – en daar zelf aan het stuur zitten

4. **Werktafels met partners**
   Ondernemers, onderwijs en gemeente aan tafel per thema

5. **(Externe) Financiering organiseren**
   Fondsen, subsidies en samen investeren met partners

De VNG zegt ook: economie werkt alleen met visie én voldoende slagkracht.

5 Hoe nu verder

Van kompas naar uitvoering

Nu	Per kans scherp een ontwikkelscenario: welke rol de gemeente pakt en wat dat vraagt
Dit jaar	Economische Visie: Een agenda met keuzes, planning en middelen
Tot medio 2027	Eerste projecten in de steigers zetten, samen met ondernemers
Volgende raadsthema-bijeenkomst	We geven een statusupdate, onderbouwd met wat we dan weten

Strategy Unit

Strategy Unit B.V.
info@strategyunit.nl
strategyunit.nl

Realising the future